

BULVIŲ, DARŽOVIŲ, PIEVAGRYBIŲ, VAISIŲ IR UOGŲ RINKOS STATISTINIO TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bulvių, daržovių, pievagrybių, vaisių ir uogų rinkos statistinio tyrimo metodikoje (toliau – Metodika) apibrėžiamas bulvių, daržovių, pievagrybių, vaisių ir uogų rinkos statistinio tyrimo (toliau – statistinis tyrimas) tikslas, nurodomi statistinį tyrimą reglamentuojantys teisės aktai, taikomi klasifikatoriai, aprašomi statistinio tyrimo atlikimo metodai, apžvelgiamas statistinių duomenų surinkimas, jų apdorojimas, statistinių rodiklių skaičiavimas ir rezultatų pateikimas naudotojams.

II SKYRIUS

TIKSLAS

2. Statistinio tyrimo tikslas:

2.1. rengti Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytą bulvių, daržovių, pievagrybių, vaisių ir uogų supirkimo iš Lietuvos augintojų, importo iš trečiųjų valstybių statistinę informaciją, leidžiančią atlikti rinkos stebėseną, analizę ir prognozę;

2.2. Lietuvos statistikos departamentui teikti statistinius duomenis bei rengti statistinę informaciją pagal iš anksto suderintą duomenų teikimo tvarkaraštį arba atskiras užklausas.

3. Pagrindiniai statistinės informacijos naudotojai yra Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Europos Komisija (toliau – EK), kitos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, žiniasklaidos, verslo ir mokslo atstovai, Europos ir tarptautinės institucijos.

4. Tiriamasis laikotarpis ir (arba) periodiškumas – diena, savaitė, mėnuo.

III SKYRIUS

PAGRINDINĖS SĄVOKOS IR SUTRUMPINIMAI

5. Metodikoje vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai:

5.1. **bulvių, daržovių, pievagrybių, vaisių ir uogų augintojas** – ūkininkas ar kitas žemės ūkio veiklos subjektas, auginantis bulves, daržoves, pievagrybius, vaisius ir uogas;

5.2. **bulvių, daržovių, pievagrybių, vaisių ir uogų perdirbimo įmonė** – įmonė, kuri superka perdirbti bulves, daržoves, pievagrybius, vaisius ir uogas;

5.3. **duomenų teikėjas** – bulvių, daržovių, pievagrybių, vaisių ir uogų prekybos ir perdirbimo įmonė bei bulvių, daržovių, pievagrybių, vaisių ir uogų augintojas;

5.4. **duomenų tvarkytojas** – VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau – ŽŪIKVC);

5.5. **IDIS** – LŽŪMPRIS Interaktyvioji duomenų įvesties sistema;

5.6. **įmonė** – akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė, kooperatinė bendrovė (kooperatyvas), žemės ūkio bendrovė, tikroji ūkinė bendrija, komanditinė ūkinė bendrija, individualioji įmonė ir kt. teisinės formos įmonė;

5.7. **LŽŪMPRIS** – Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinė sistema;

5.8. **LŽŪMPRIS valdytojas** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija;

5.9. **nacionalinės kokybės bulvių, daržovių, vaisių ir uogų prekybos ir (ar) perdirbimo įmonė arba ūkis** – sertifikavimo įstaigos sertifikuota įmonė arba ūkis, atitinkantis teisės aktų, reglamentuojančių pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintų produktų gamybą, reikalavimus, kuris superka pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą užaugintas bulves, daržoves, vaisius ir uogas ir (ar) gamina bei parduoda jų produktus;

5.10. **reprezentatyvioji rinka** – Vilniaus rinka, kaip numatyta 2011 m. birželio 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 543/2011, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 taikymo vaisių bei daržovių ir perdirbtų vaisių bei daržovių sektoriuose taisyklės (XVII priedas).

6. Kitos Metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Duomenų apie bulves, daržoves, pievagrybius, vaisius ir uogas teikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. 3D-39 „Dėl Duomenų apie bulves, daržoves, pievagrybius, vaisius ir uogas teikimo“ (toliau – Taisyklės).

IV SKYRIUS

TEISINIS PAGRINDAS

7. Statistinių tyrimą reglamentuojantys teisės aktai:

7.1. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas, su paskutiniais

pakeitimais, padarytais 2017 m. balandžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2017/1185;

7.2. 2017 m. kovo 13 d. Komisijos deleguotas reglamentas (ES) Nr. 891/2017, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013 papildomas nuostatomis dėl vaisių bei daržovių ir perdirbtų vaisių bei daržovių sektorių ir iš dalies keičiamas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 543/2011;

7.3. 2011 m. gruodžio 9 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1288/2011 dėl pranešimo apie didmenines bananų kainas bendrai organizuojamose žemės ūkio rinkose (OL 2011 L 328, p. 42);

7.4. 2008 m. rugsėjo 5 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 889/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo įgyvendinimo taisyklės dėl ekologinės gamybos, ženklinimo ir kontrolės (OL 2008 L 250, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. gruodžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 2017/2273 (OL 2017 L 326, p. 42);

7.5. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymas Nr. 3D-156 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“;

7.6. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 23 d. įsakymas Nr. 3D-39 „Dėl Duomenų apie bulves, daržoves, pievagrybius, vaisius ir uogas teikimo“.

V SKYRIUS

TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

8. Statistiniame tyrime taikomi šie klasifikatoriai, kurie skelbiami Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai:

8.1. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius (EVRK, 2 red.), patvirtintas Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“;

8.2. Produktų, gaminių ir paslaugų klasifikatorius (PGPK);

8.3. Kombinuotoji nomenklatūra (KN).

VI SKYRIUS

TIRIAMOJI VISUMA (POPULIACIJA), ELEMENTŲ APRĖPTIS, SKAIČIUOJAMI (VERTINAMI) RODIKLIAI

9. Statistinio tyrimo geografinė aprėptis:

9.1. importuotų iš trečiųjų valstybių vaisių ir daržovių statistinių duomenų surinkimas apima prekybos įmones, vykdančias šią veiklą reprezentatyviojoje rinkoje (Vilniuje);

9.2. bananų statistinių duomenų rodiklių surinkimas apima prekybos įmones, vykdančias šią veiklą reprezentatyviojoje (Vilniuje) ar kitoje svarbioje rinkoje (Klaipėdoje);

9.3. daržovių, pievagrybių, bulvių, vaisių ir uogų supirkimo iš Lietuvos augintojų statistinių duomenų surinkimas apima prekybos ir perdirbimo įmones, vykdančias šią veiklą visoje Lietuvos Respublikoje;

9.4. ekologiškų ir nacionalinės kokybės bulvių, daržovių, vaisių ir uogų prekybos ir perdirbimo statistinių duomenų surinkimas apima prekybos ir perdirbimo įmones ir ūkius, vykdančius šią veiklą visoje Lietuvos Respublikoje.

10. Statistinio tyrimo populiaciją sudaro:

10.1. įmonės, kurios importuoja vaisius ir daržoves iš trečiųjų valstybių;

10.2. įmonės, kurios importuoja bananus;

10.3. įmonės, kurios superka daržoves, pievagrybius, bulves, vaisius ir uogas iš Lietuvos augintojų;

10.4. įmonės ir ūkiai, kurie superka ekologiškas ir nacionalinės kokybės bulves, daržoves, vaisius ir uogas iš Lietuvos augintojų ir (ar) perdirba jas bei parduoda jų produktus.

11. Tiriamųjų produktų aprėptis – daržovės, pievagrybiai, bulvės, vaisiai ir uogos, kurių sąrašą nustatė EK ir kurie išvardyti Taisyklių prieduose.

12. Vertinami rodikliai:

12.1. vaisių, daržovių ir bananų importo kiekiai ir kainos. Kiekiai pateikiami tonomis (t), kaina – eurai už 100 kilogramų (EUR/100 kg);

12.2. daržovių, pievagrybių, bulvių, vaisių ir uogų supirkimo iš Lietuvos augintojų kiekiai ir vertė. Kiekiai pateikiami kilogramais (kg), vertė – eurai (EUR) (be PVM);

12.3. ekologiškų ir nacionalinės kokybės bulvių, daržovių, vaisių ir uogų supirkimo iš Lietuvos augintojų kiekiai ir vertė bei perdirbtų bulvių, daržovių, vaisių ir uogų gamybos ir pardavimo kiekiai ir pardavimo vertė. Kiekiai pateikiami nurodytais vienetais: kilogramais (kg) ar litrais (l), vertė – eurai (EUR) (be PVM).

VII SKYRIUS TAIKOMI METODAI

13. Statistinis tyrimas atliekamas taikant šiuos metodus:

13.1. importuotų iš trečiųjų valstybių vaisių ir daržovių duomenims surinkti taikomas tikslinės imties metodas, apimantis tik reprezentatyviąją rinką;

13.2. geltonųjų bananų didmeninių pardavimo kainų duomenims surinkti taikomas tikslinės imties metodas, apimantis reprezentatyviąją ir kitą svarbią rinką;

13.3. daržovių, pievagrybių, bulvių, vaisių ir uogų supirkimo iš Lietuvos augintojų duomenims surinkti taikomas ištisinio tyrimo metodas;

13.4. ekologiškų ir nacionalinės kokybės bulvių, daržovių, vaisių ir uogų supirkimo iš Lietuvos augintojų ir jų produktų gamybos ir pardavimo duomenims surinkti taikomas ištisinio tyrimo metodas.

VIII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI, DUOMENŲ SURINKIMAS IR APDOROJIMAS, STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO FORMULĖS

14. Statistinis tyrimas atliekamas vadovaujantis Taisyklėmis.

15. Pagal duomenų teikėjų pateiktus statistinius duomenis apskaičiuojamos rodiklių reikšmės:

15.1. importuotų vaisių ir daržovių vidutinė svartinė kaina V_{jk} (EUR/100 kg) apskaičiuojama pagal atitinkamus daržovių ir vaisių pavadinimus ir jų kilmės šalį:

$$V_{jk} = \frac{D_1 \times I_1 + D_2 \times I_2 + \dots + D_n \times I_n}{D_1 + D_2 + \dots + D_n}$$

čia:

j – daržovės ir vaisiai pagal atitinkamus pavadinimus;

k – daržovės ir vaisiai pagal kilmės šalį;

I_1, I_2, I_n – importuotų daržovių ir vaisių kainos pagal atitinkamus daržovių ir vaisių pavadinimus (EUR/100 kg) ir kilmės šalį;

D_1, D_2, D_n – importuotų daržovių ir vaisių kiekiai pagal atitinkamus daržovių ir vaisių pavadinimus (t) ir kilmės šalį;

n – duomenų teikėjų skaičius (vnt.);

15.2. daržovių, pievagrybių, bulvių, vaisių ir uogų, supirktų iš Lietuvos augintojų, vidutinė svartinė kaina V_j (EUR/kg) apskaičiuojama pagal jų pavadinimus ir supirkimo paskirtį (maistui ar perdirbti):

$$V_j = \frac{K_1 + K_2 + \dots + K_n}{D_1 + D_2 + \dots + D_n}$$

čia:

j – bulvės, daržovės, pievagrybiai, vaisiai ir uogos pagal atitinkamus pavadinimus;

K_1, K_2, K_n – bulvių, daržovių, pievagrybių, vaisių ir uogų vertės pagal atitinkamus pavadinimus (EUR);

D_1, D_2, D_n – bulvių, daržovių, pievagrybių, vaisių ir uogų kiekiai pagal atitinkamus pavadinimus (kg);

n – duomenų teikėjų skaičius (vnt.).

IX SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KOKYBĖS

UŽTIKRINIMAS

16. Duomenų teikėjų teikiamų statistinių duomenų kokybę užtikrinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 3D-156 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. 3D-39 „Dėl Duomenų apie bulves, daržoves, pievagrybius, vaisius ir uogas teikimo“, Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. 3D-235 „Dėl Valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro administruojamų informacinių sistemų ir registrų duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“, ŽŪIKVC generalinio direktoriaus 2017 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. 1V-54 „Dėl Statistinių duomenų Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinei sistemai teikimo, patikros, tvarkymo, statistinės informacijos rengimo, teikimo Europos Komisijai, Eurostatui bei nacionalinėms institucijoms ir skelbimo procedūros aprašo tvirtinimo“, ŽŪIKVC generalinio direktoriaus 2017 m. kovo 28 d. įsakymu Nr. 1V-61 „Dėl Duomenų teikėjų, teikiančių duomenis Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinei sistemai, patikros procedūros aprašo tvirtinimo“, ŽŪIKVC generalinio direktoriaus 2018 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 1V-91 „Dėl Oficialiosios statistinės informacijos rengimo rizikos vertinimo metodikos tvirtinimo“.

17. Duomenų teikėjų pateiktų statistinių duomenų išsamumo ir patikimumo kontrolė yra atliekama duomenų tvarkytojo:

17.1. vykdant aritmetinę ir loginę duomenų įvedimo kontrolę bei naudojant LŽŪMPRIS IDIS įdiegtas automatizuotas priemones, tikrinamos aritmetinės klaidos ir loginis ryšys tarp atitinkamų statistinių rodiklių bei jų verčių;

17.2. duomenų teikėjo pateikti statistiniai duomenys yra lyginami su ankstesnio laikotarpio duomenimis, nustačius neatitikčių, komunikuojama su duomenų teikėju ir atliekama neatitikčių priežasčių analizė;

17.3. pasikeitus duomenų teikėjo pateiktiems statistiniams duomenims, jis turi pateikti duomenų tvarkytojui patikslintus statistinius duomenis Taisyklėse nustatyta tvarka.

18. LŽŪMPRIS IDIS yra saugoma duomenų teikimo ir koregavimo istorija.

19. Duomenų įvedimo ir (ar) patikros metu nustatytas neatiktis ir koregavimo veiksmus duomenų tvarkytojas registruoja Neatitikčių registravimo žurnale (Metodikos priedas).

X SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMO UŽTIKRINIMAS IR ASMENS DUOMENŲ TVARKYMAS STATISTIKOS TIKSLAIS

20. Duomenų tvarkytojas užtikrina duomenų teikėjų teikiamų statistinių duomenų konfidencialumą ir vientisumą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisės aktais, ŽŪIKVC įdiegtu informacijos saugumo valdymo standartu ISO/IEC 2700:2013, 2017 m. balandžio 20 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1185/2017, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) Nr. 1307/2013 ir (ES) Nr. 1308/2013 taikymo taisyklės dėl informacijos ir dokumentų teikimo Komisijai ir kuriuo iš dalies keičiami ir panaikinami keli Komisijos reglamentai, ŽŪIKVC generalinio direktoriaus 2014 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. 1V-124 „Dėl Valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro informacijos saugumo politikos tvirtinimo“ ir kitais ŽŪIKVC dokumentais, reglamentuojančiais informacijos konfidencialumą ir vientisumą.

21. Duomenų tvarkytojas teisės aktų nustatyta tvarka privalo saugoti ir tvarkyti duomenų teikėjų apskaitą:

21.1. ataskaitos, gaunamos el. paštu ir faksu, saugomos 3 (trejus) metus;

21.2. duomenų teikėjų statistiniai duomenys skaitmeninėje laikmenoje yra saugomi neribotą laiką.

22. Duomenų teikėjai privalo tvarkyti ataskaitų apskaitą ir jas saugoti 3 (trejus) metus duomenų teikėjo nustatytoje laikmenose.

23. Už duomenų teikėjo rengiamų ir duomenų tvarkytojui teikiamų ataskaitų apskaitos tvarkymą atsako duomenų teikėjo vadovas arba jo įgaliotas asmuo.

24. Asmens duomenys tvarkomi ir jų saugumas užtikrinamas vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų

apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

XI SKYRIUS

NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

25. Statistiniams duomenims analizuoti ir apdoroti naudojama LŽŪMPRIS IDIS, sukurta naudojant „Oracle“ platformą.

26. Statistinė informacija rengiama, analizuojama ir papildomi skaičiavimai atliekami naudojant „MS Excel“ programą arba IDIS.

XII SKYRIUS

STATISTINĖS INFORMACIJOS SKLAIDA

27. Statistinė informacija skelbiama ŽŪIKVC statistinės informacijos skelbimo kalendoriuje (http://www.vic.lt/wp-content/uploads/2018/05/Informacijos-skelbimo-kalendorius-2018-m.-_skelbti.pdf) nustatytais terminais ir nustatytoje informacijos skelbimo vietoje.

28. Parengta statistinė informacija skelbiama ŽŪIKVC administruojamose interneto svetainėse www.vic.lt ir www.produktukainos.lt, leidiniuose „Agro RINKA“, „Lietuvos žemės ūkis: faktai ir skaičiai“.

29. Statistinė informacija teikiama LŽŪMPRIS valdytojui, EK, Lietuvos statistikos departamentui ir kitoms institucijoms Taisyklėse nustatyta tvarka.

30. Statistinė informacija teikiama pagal atskiras užklausas Lietuvos Respublikos teisės aktų ir duomenų tvarkytojo nustatyta tvarka.

XIII SKYRIUS

PRIEDAI

31. Priedas „Neatitikčių registravimo žurnalas“.

XIV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Pasikeitus Metodikoje nurodytiems teisės aktams, taikomos aktualios šių teisės aktų redakcijų nuostatos.

Bulvių, daržovių, pievagrybių, vaisių ir uogų rinkos
statistinio tyrimo metodikos
priedas

(Neatitikčių registravimo žurnalo forma)

NEATITIKČIŲ REGISTRAVIMO ŽURNALAS

Eil. Nr.	Neatiktis			Koregavimo veiksmai			Prevencinis veiksmas	Pastabos
	Trumpas apibūdinimas	Nustaty- mo data	Atsakingo darbuotojo vardas, pavardė	Trumpas apibūdinimas	Atlikimo data	Atsakingo darbuotojo vardas, pavardė		
